

Özet Bülten

Tarih : 27.12.2010

Sayı : 2010/8

Değerli Müşterimiz,

Son günlerde mali mevzuatımızda meydana gelen bir gelişmeyi ve şirketlerin mali yapılarının bozulması halinde yapılması gereken işlemlerle ilgili bazı hususları bilginize sunuyoruz.

I- Dahilde İşleme Rejimi Kapsamında İthal Edilen Eşyadan Elde Edilen İkincil İşlem Görmüş Ürün ile İlgili Genelge Yayınlandı.

Hatırlanacağı üzere, 14.12.2010 gün ve 2010/6 sayılı Özet Bültenimizde, 13.11.2010 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 2010/1025 sayılı kararla 2005/8391 sayılı karara geçici 16'ncı madde eklendiğinden bahsetmiş ve bu madde ile 13.05.2011 tarihine kadar ikincil işlem görmüş ürünün ilgili firma tarafından Dış Ticaret Müsteşarlığı'na beyanı ve bu ürüne ilişkin ithalat vergilerinin ödenmesi halinde müeyyide uygulanmayacağına dair bir imkan getirildiği belirtilmişti.

Konuyla ilgili olarak Gümrükler Genel Müdürlüğü'nce 21.12.2010 tarihli ve 2010/57 sayılı bir Genelge yayınlanmış bulunmaktadır.

Bu genelgeye göre sözkonusu madde kapsamında dahilde işleme izin belgesi/ izninde revize işlemi yapılmasını müteakip ikincil işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş işlemlerinde aşağıda belirtilen şekilde uygulama yapılması gerekmektedir.

- 1- İkincil işlem görmüş ürünlerin kıymeti olarak, revize edilen dahilde işleme izin belgesi/izninde yer alan miktar ve birim fiyatına göre hesaplanan tutar esas alınacaktır.
- 2- İkincil işlem görmüş ürünün gümrük vergisinin matrahına 17.12.2009 tarihli ve 2009/123 sayılı Genelge çerçevesinde yurt içi navlun ve sigorta bedeli dahil edilmeyecektir.
- 3- Vergilendirmede, ikincil işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescil tarihi esas alınacaktır. Mükellefin talebi halinde 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 114'üncü maddesi hükmü uyarınca da işlem tesisi mümkün bulunmaktadır.
- 4- İkincil işlem görmüş ürünlerin KKDF'ye tabi olması sözkonusu değildir.
- 5- İkincil işlem görmüş ürünlerin, yurt içinde yapılan üretim sonucu ortaya çıktığı ve mezkur Karara göre geçmişe dönük beyanı öngörüldüğünden bu ürünlerin gümrük idaresine sunulması sözkonusu olmayacak ve serbest dolaşıma girişine ilişkin gümrük beyannamesine eklenmesi gereken belgeler aranmayacaktır.
- 6- Dahilde işleme izin belgesi/izni kapsamında fazladan ihracat yapılmış olması halinde de ikincil işlem görmüş ürünler beyan edilecektir.

II- Şirketlerin Mali Durumunun Bozulması Halinde Yapılacak İşlemler ve Alınabilecek Tedbirler

a) Türk Ticaret Kanunu ve İcra İflas Kanunu'ndaki Düzenlemeler

Bilindiği üzere Türk Ticaret Kanunu'nun 324'üncü maddesinde anonim şirketin mali durumunun bozulması halinde yapılması gerekenler hükme bağlanmıştır. Aynı kanunun 546'ncı maddesi gereğince bu hükümler limited şirketler hakkında da uygulanacaktır. Söz konusu 324'üncü madde hükmüne göre, şirketin mali durumunun bozulması halinde aşağıdaki işlemler yapılacaktır.

Son yıllık bilançodan esas sermayenin yarısının karşılıksız kaldığı anlaşılırsa yönetim kurulu toplanarak durumu genel kurula bildirir.

Şirketin aciz halinde bulunduğu şüphesini uyandıran emareler mevcutsa yönetim kurulu aktiflerin satış fiyatları esas olmak üzere bir ara bilanço düzenler. Esas sermayenin üçte ikisi karşılıksız kaldığı takdirde genel kurul bu sermayenin tamamlanmasına veya kalan üçte bir sermaye ile yetinmeye karar vermediği takdirde şirket feshedilmiş sayılır.

Şirketin aktifleri, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediği takdirde yönetim kurulu bu durumu derhal mahkemeye bildirmek zorundadır. Mahkeme bu takdirde şirketin iflasına hükmeder. Ancak şirketin durumunun düzeltilmesi mümkün görülüyorsa yönetim kurulu veya bir alacaklının talebi üzerine mahkeme iflas kararını erteleyebilir. Bu halde mahkeme, envanter düzenlemesi veya yediemin tayini gibi şirket mallarının korunması için gerekli tedbirleri alır.

Diğer taraftan İcra İflas Kanunu'nun 179'uncu maddesine göre mahkeme erteleme kararı ile birlikte kayyım atanmasına karar verir. Erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce yapılmış takipler durur, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. Erteleme sonrasında taşınır, taşınmaz veya ticari işletme rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir. Ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez. Bu durumda erteleme süresince işleyecek olup mevcut rehinle karşılanamayacak faizler teminatlandırılmak zorundadır. Erteleme süresi azami bir yıldır. Bu süre kayyımın verdiği raporlar dikkate alınarak mahkemece uygun görülecek sürelerle uzatılabilir, ancak uzatma süreleri toplamı dört yılı geçemez. İflasın ertelenmesi talebinin reddi ya da erteleme süresi sonunda iyileşmenin mümkün olmadığı tespit edildiğinde Mahkeme şirketin iflasına karar verir. Erteleme süresi dolmamakla birlikte, mahkeme kayyımın verdiği rapordaki şirketin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olmadığı kanaatine varırsa erteleme kararını kaldırarak şirketin iflasına karar verebilir.

b) Sermaye Artırım Avansı

Türk Ticaret Kanunu'nun yukarıda bahsedilen 324'üncü maddesinde esas sermayenin üçte ikisinin karşılıksız kalması halinde genel kurulun sermayesinin

tamamlanmasına karar verebileceği hükme bağlanmıştır. Ancak uygulamada sermayesinin üçte ikisinden fazlasını kaybetmiş şirketlerin sermaye artırım talepleri kabul edilmemektedir.

Böyle bir durumda şirket yönetim kurulunun şirketin mali durumunu düzeltmek amacıyla ileride yapılacak sermaye artırımına mahsup edilmek üzere ortaklardan sermaye avansı isteme imkanı vardır. Her ne kadar Türk Ticaret Kanunu'nda sermaye avansı kavramına yer verilmemiş ise de bunu yasaklayan bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu şekilde ortakların sermaye avansı olarak ödediği tutarlar sonradan geri verilmemek üzere sermaye yedekleri hesabına kaydedilebilir.

Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı Hakkında 2 no.lu tebliğin 6'ncı maddesinde aşağıdaki düzenleme yer almaktadır.

“ Mevcut yabancı sermayeli kuruluşların, ileri bir tarihte yapacakları sermaye artışı için, yabancı ortaklardan sermaye avansı kabul etmeleri serbesttir. Yabancı ortak tarafından yurt dışından gönderilen sermaye avansı, izne tabi olmaksızın, şirket adına açılmış ya da açılacak döviz tevdiat hesabında tutulabilir ve şirket tarafından kullanılabilir. İleride bu paraların sermayeye kalbedilmesinde döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası döviz satış kuru uygulanır.

Sermaye avanslarının, döviz hesabına alacak kaydedildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde sermaye olarak tescil edilmesi zorunludur. Sermaye artışından vazgeçilmesi ya da başka bir nedenle yabancı ortağa iade edilen veya bir yıllık süre içerisinde sermaye olarak tescil ettirilmeyen avanslar, döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihten geçerli olmak üzere, yurt dışında kredi olarak addolunur ve ilgili mevzuatın genel hükümleri çerçevesinde işlem görür.”

Diğer taraftan Hazine Müsteşarlığı tarafından 10.1.2008 tarihli olarak yayınlanan Genel Yazıya istinaden değişen ve 21.2.2008 tarihinden itibaren hükümleri geçerli olan 21.2.2008 tarih ve 2008/YB-5 sayılı Merkez Bankası genelgesi ile daha önceki genelgede ifade edilen bir yıllık zorunlu süre kaldırılmış olup;

“ Yabancı sermayeli mevcut bir şirkete yurt dışındaki yabancı ortak tarafından gönderilen sermaye artış veya sermaye avansı bedelinin, Türk Lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihten itibaren tescil edildiği tarihe kadar sermaye avansı veya sermaye artış bedeli olarak takip edilmeye devam edilmesi, sermaye bedelinin firma tarafından yurt dışına geri ödenmesi için bankaya müracaat edildiği tarihte krediye dönüştürülmesi ve krediye ilişkin anapara ve faiz ödemesinin şirket tarafından yapılacak yazılı beyana istinaden gerçekleştirilmesi.”

gerektiği yönünde hükümler getirilmiştir.

Her ne kadar sermaye avansı ile ilgili olarak yukarıda belirtilen uygulamaların sadece yabancı sermayeli şirketlerde mümkün olabileceği izlenimi doğmakta ise de 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun 3/a-2 maddesindeki "yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit muameleye tabidirler." Hükmü gereğince sermaye avansı uygulamasının yerli – yabancı tüm şirketler için geçerli olduğunu söylemek mümkündür.

c) Sermaye Avansının Örtülü Sermaye ve Örtülü Kazanç Dağıtım Yönerinden Durumu

Sermaye avansları niteliği itibarıyla şirket için borç niteliğinde değildir. Bu itibarla örtülü sermaye sayılmaması gerekir. Aynı nedenle faizsiz bırakıldığı gerekçesi ile örtülü kazanç dağıtım iddiasına da konu yapılmaması gerekir.

Danıştay 4. Dairenin 4.11.1988 gün ve E.No.1998/2191, K.No.1998/3909 ve 5.5.2000 gün ve E.No.2000/768, K.No.2000/1912 sayılı kararları da bu yöndedir.

Ancak idarenin aksi yönde uygulamaları da bulunmaktadır.

Her halükarda sermaye avansının önceden yönetim kurulu kararına bağlanmasında, avansın makul süre içerisinde sermayeye ilave edilmesinde, avansın döviz olması halinde kur farkının gider yazılmamasında fayda bulunmaktadır.

**Saygılarımızla,
Hasan Zeki Süzen (YMM) - Ekrem Kayı (YMM)**